SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

Io. 22. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 4, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ЛЮТОГО 1988 Ч. 22. РІК XCV.

РОСІЙСЬКИЙ ІСТОРИК ОБОРОНЯЄ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Відомий російський історик та автор сімох книг про сталінські злочини Ніколай Толстой помістив в англійському часописі „Сандей Телеграф" з датою 13-го грудня 1987 року довжелезну статтю п.з. „Оскаржую!" в якій, пишучи про процес Івана Дем'янюка і аналізуючи його перебіг, порівнює його до славного колись процесу Драйфуса.

Н. Толстой нав'язує у статті до своїх зізнань на процесі і стверджує ясно, що ведення розправи є принайменше дивним, коли брати до уваги засади міжнародного судівництва. Перш за все його дуже дивує як сильно судді непоінформовані про воєнні події, бо крім очевидців із табору в Треблінці і самого І. Дем'янюка ніхто з учасників процесу не має знання про справжній воєнний перебіг подій, про які йде мова на процесі. Н. Толстой доказує своїм читачам, що він, пишучи свої книжки, розмовляв і перепитував сотки очевидців і переглядав сотки документів, щоб дійти до справжніх фактів. Далі Н. Толстой інформує про спосіб, в який його переслухувано на процесі І. Дем'янюка, куди він приїхав так озброєний у факти і документи, які він вважав, що потрібні до правильного зізнання. Але впродовж три годинних опитувань, Н. Толстому здавалося, що це він стоїть на лаві оскаржених, а не Дем'янюк, так були сформульовані до нього питання і такі особисті атаки були спрямовані на його особу.

З питань виходило, що він відомий антисеміт, який кооперував з німцями, а відтак старався стримати нюрнберзький процес. Йому закидали також, що він підробив свої академічні ступні. При тому Н. Толстой ствердив, що коли зізнавали на процесі І. Дем'янюка свідки історики що їх покликала прокуратура, ніхто їх не питався про їхнє минуле, ані про їхні політичні погляди, ані про їхню професійність.

Коли йдеться про справу самого Дем'янюка, то на думку Н. Толстого, він не є винним, а виказка, яка має доказувати, що І. Дем'янюк це „Іван Грозний" — це просто фальшивка, зроблена КҐБ. Суддя Дов Лєвін не допустив свідка оборони, який міг доказати подібний випадок, як неправдоподібне може бути т.зв. розпізнання людини після 40 років і ще й на знімці. На думку Н. Толстого кожний дальший день процесу більше доказує, що І. Дем'янюк невинний. Він переконаний, що коли б суд був певний про вину підсудного, тоді б не осмішував себе таким веденням процесу.

Вкінці Н. Толстой робить висновок, що всі ці фальшивки, які береться за правдиві, і всі ті расові і політичні інсинуації, які робиться в часі процесу І. Дем'янюка, насувають тому трагічне, а рівночасно іронічне порівняння до процесу Драйфуса. Толстой має лише надію, що Дем'янюка так не забудуть у світі, як досі не забули процесу і присуду Драйфуса.

ПОЛІТИЧНІ ДІЯЧІ ВІДЗНАЧИЛИ 22-ГО СІЧНЯ В СТОЛИЦІ КАНАДИ

Оттава (ОУПС). — В день 22-го січня 1988 року відбулося тут традиційне прийняття для представників урядів і дипломатичних діячів поневолених народів.

На запрошення голови Архівного комітету ДЦ УНР у прийнятті взяли участь голова екзильного Уряду УНРеспубліки, представники польського, білоруського, литовського й балтицьких екзильних урядових кіл. Вітаючи присутніх, голова Уряду УНР проф. Ярослав Рудницький пояснив, що цього року український політичний провід і все свідоме громадянство на поселеннях відзначають 70-річчя проголошення суверенности Української Народної Республіки 22-го січня 1918 року. Одночасно з цим увесь український і неукраїнський християнський світ відзначає Тисячоліття удержавлення християнства в 988 році князем Володимиром Великим. Власне того ж дня відбулося в парляменті в Оттаві відзначення цього Тисячоліття на чолі з митрополитами Української Православної і Католицької Церков Канади. Нав'язуючи до цього, голова Уряду подав присутнім зміст української урядової декляраціі в церковних справах із посиланням на акт князя Володимира Великого й пізніший акт Директорії УНР з 1-го січня 1919 року, яким, між іншим, виключалося Українську Автокефальну Православну Церкву з-під юрисдикції московського патріярха. Ліквідація двох українських традиційних церков — православної в 1920-их роках і католицької в 1946 році свідчить про те, що акт Директорії був оснований на правильній оцінці московського патріярхату й його ворожої настанови до українських Церков.

Наприкінці свого слова голова Уряду згадав про заповіти сл. п. Симона Петлюри, що вважав завершення української церковної ієрархії своїм патріярхальним устроєм за справу загальної церковно-національної ваги.

В часі прийняття представники екзильних політичних формацій у вільному світі висказувалися про положення їхніх Церков під совєтським режимом.

Після тосту на честь Президента УНР Миколи Лівицького слідували многоліття для голов екзильних урядів, заприязнених народів.

АФГАНСЬКІ КОМУНІСТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВТЕЧІ

Ісламабад, Пакістан. — Західні дипломати і кореспонденти у пакістанській столиці, а також в інших сусідніх з Афганістаном країнах, покликаючись на інформації отримані з Кабулю, повідомляють про напружену ситуацію в афганській столиці, викликану правдоподібно, заявами совєтських офіційних осіб, в тому числі міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе, що Совєтський Союз більше не ставитиме вимоги про склад майбутнього уряду в Кабулі після виведення усіх совєтських військ з тієї країни, правдоподібно ще цього року.

Кабульські комуністичні речники усіх чинів готуються до втечі з Афганістану. Вони купують закордонну тверду валюту та інші коштовні речі, оформлюють документи. Ніколи ще за останніх 10 років, а навіть в часі восьмирічної війни, курс доляра не був такий високий, як під теперішню пору.

Видною познакою прийдешніх перемін стала також евакуація родин совєтських дипломатів, високих старшин армії і військових та економічних дорадників до Совєтського Союзу. З хвилиною окупації Афганістану совєтськими військами в грудні 1979 року, жадна офіційна аґенція чи газета не повідомляли про поразку урядових афганських військ під тиском наступу муджагедінів. В останніх десятьох днях кабульські газети у завуальованій формі признають, що антикомуністичні повстанці знову захопили стратегічно важливий шлях між Гардезом і Хостом. Навіть високі совєтські старшини, відповідаючи на питання кореспондентів, не закривали правди і заявляли, що вони контролюють частину шляху тільки в день, а після заходу сонця господарями дороги стають муджагедіни.

Минулої п'ятниці, 29-го січня ц.р. Е. Шеварднадзе, виступаючи перед журналістами в Москві, підтвердив, що теперішній уряд може розраховувати на гостинність СССР.

Ми хотіли б вивести наші військові частини якнайскорше, але все залежить від висліду женевських переговорів між Пакістаном і афганським урядом, — заявив Шеварднадзе і додав, що переговори проходять дуже успішно і крім одної, порозуміння досягнуто в усіх інших справах".

Західні політичні спостерігачі кажуть, що вже є певні познаки переформування совєтських військових частин, які, будуть виводитись поступово, а по можливості потаємно, щоб не наражати вояків на небезпеку зі сторони партизанських частин.

Р. РЕҐЕН НАМАГАВСЯ ВРЯТУВАТИ ДОПОМОГУ ДЛЯ КОНТРАС

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, виступаючи у вівторок, 2-го лютого ц.р., в користь схвалених Конгресом пропозиції Уряду про уділення для антикомуністичних повстанців в Нікарагуа контрас 36,2-мільйонової допомоги, перестерігав обидві палати Конґресу, зокрема противників цієї допомоги, в більшості демократів і ліберальних республіканців, що це мабуть остання нагода для З'єднаних Стейтів Америки стримати поширення комунізму в Центральній Америці, бо завтра вже може бути запізно.

Не зважаючи на щирі й добрі інтенції Президента, демократичні законодавці в Палаті Репрезентантів і Сенаті, а зокрема їхні лідери, вперто відмовляють Урядові підтримки в цій справі, кажучи, що, мовляв, треба дати нагоду п'ятьом центральноамериканським державам самим полагодити існуючий там конфлікт, а допомога для контрас під теперішню пору буде великою тільки перешкодою у цьому процесі замирення.

Ідучи по лінії ліберальної політики, деякі засоби масової інформації замість інформувати об'єктивно нарід про події в Центральній Америці і пов'язані з цим пертрактації у Вашінґтоні між Адміністрацією і Конгресом, вирішили робити свою власну політику і замовчуванням впливати на відкинення урядового законопроєкту. Усі три крайові телестанції — Сі-Бі-Ес, Ен-Бі-Сі, і Ай-Бі-Сі відмовились передавати промову президента Р. Реґена, але під час передавання новинок повиривали з контексту вигідні для них місця, знову ж таки для того, щоб вдарити по пропозиції Уряду. Натомість промову Президента передали радіо і телестанції, які не стараються впливати на політику Адміністрації в сенсі підкладення ніг і не виступають проти тих ліберальних сил, які таку допомогу засуджують під теперішню пору. Телестанції, які входять в сітку „кейбел нюз", передали повністю промову Р. Реґена.

К. Вальдгайм прийняв комісію, яка розслідувала його діяльність

Відень, Австрія. — Комісія, яка займається розслідуванням діяльности президента Курта Вальдгайма в роки Другої світової війни, зустрілася з ним у президентській віллі. У розмові взяли участь всі шість членів комісії і один з консультантів, грецький історик.

Біля президентської вілли на гостей чекала армія журналістів. Члени комісії позували фоторепортерам, але відмовилися відповісти на будь-які запитання. К. Вальдгайм не вийшов зустрічати „гостей", бажаючи, мабуть, не попадати на очі преси і телевізії.

Перед зустріччю з Вальдгаймом голова комісії Ганс Рудольф Курц розмовляв телефонічно з кореспондентом Ассошієйтед Пресс Роландом Прінцом. Ґ. Курц сказав, що на просьбу Вальдгайма комісія передала австрійському президентові 12 запитань, на які хотілось би дістати відповідь. Інформація про передані запитання дійшла до Департаменту юстиції ЗСА. Один з чинників Департаменту сказав з цього приводу: „Обурливо! Це — фарс! Діставши запитання наперед, він зможе підготувати відповіді".

Реакція американського Департаменту юстиції не зустріла підтримки ні у Курца, ні в найбільш розповсюдженої в Австрії газети „Ноє Кроненцайтунг". Газета, яка підтримує Вальдгайма, обвинуватила ЗСА у вмішуванні „у внутрішні справи" Австрії. Щодо Курца, то він заявив: „Комісія готова до будь-яких відповідей Вальдгайма".

За словами Курца, запитання стосуються не лише епізодів Другої світової війни, в яких, як вважають, Вальдгайм був замішаний, але і його участи у пронацистській студентській організації.

Західньонімецький історик Манфред Мессершмідт сказав, що комісія не знайшла ніяких доказів участи Курта Вальдгайма у воєнних злочинах.

Так це чи ні, покищо невідомо. Члени комісії, які розмовляли з Вальдгаймом майже чотири години, залишаючи віллу президента Австрії, знову ухилилися від запитань преси.

Одному німецькому журналістові К. Вальдгайм заявив, що він був причетний до перевозу італійських вояків з Греції в 1943 році, але думав, що їх везуть до Італії, а не до таборів праці.

Є. Соколова написала прихильний коментар про УКЦеркву

Ню Йорк. — Співробітниця нюйоркського щоденника „Новое Русское Слово" Єлена Соколова написала у рубриці „На релігійні теми" прихильний коментар про катакомбну Українську Католицьку Церкву, її вірних, які домагаються сьогодні від совєтського режиму віднови їхньої прадідівської віри і леґалізації церковного життя, використовуючи мабуть атмосферу політики „гласності" і перебудови, що її почав вводити в життя генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов.

Авторка розпочала свій коментар від заяви нюйоркського сенатора Данієля П. Мойнигена, демократа, який ще в жовтні минулого року, виступаючи в телевізійній програмі на тему: „Верховна Рада СССР і Конгрес ЗСА", кілька разів згадував, а радше домагався привернення прав для УКЦеркви і припинення переслідування її вірних. Сен Д. Мойниген, пропонував совєтським дискутантам привернути усі права для цієї Церкви і для її вірних та душпастирів.

Совєтським пропаґандистам забрало аж три місяці часу, щоб вони на сторінках газети „Ізвєстія" нібито „відповіли" сен. Мойнигенові статтею Ореста Михайлюка (обов'язково людини з українським прізвищем) на тему: „Душпастирі без пастви". У підзаголовку автор дописав, що це „коротка наука для одного американського сенатора".

Ця стаття в „Ізвєстіях" не заслуговувала б коментаря, — пише Є. Соколова, — якщо б була написана в часі холодної війни, в періоді хрущовського гоніння віруючих в Бога, або принаймні в часі застою ери Леоніда Брежнєва. В епосі „перестройки" і „гласності" стаття не тільки являється суцільним анахронізмом, але також підтверджує думки тих, які вважають зміни в СССР звичайною „показухою", далекою від наявної дійсности.

Авторка далі каже, що про УКЦеркву совєтська преса пише часто, але все у злобному, погромницькому тоні. Михайлюк, подібно як його попередники, називає священиків УКЦеркви і вірних „клерикальною групкою націоналістів, які скомпромітувалися співпрацею з гітлерівськими окупантами". Потім він переповідає відомі вже закиди про „накинення католицизму українському народові римськими єзуїтами і польською февдальною шляхтою".

Але навіть якщо припустити на хвилинку, що вся католицька ієрархія УКЦеркви співпрацювала з окупаційною владою А. Гітлера, — пише Є. Соколова, — то при чому тут сама Церква, мільйони її вірних, священство, чернецтво, тощо. О. Михайлюк підвів усіх під один знаменник „клерикально - націоналістичного об'єднання".

Авторка торкнулась також сторінок історії Берестейської унії підписаної 1596 року, яка викликала ворожнечу і боротьбу між православними і новокатоликами в Україні, Білорусії і частинно на Литві, але УКЦерква існувала, головно в західніх частинах України, після того, як правобережну Україну прилучено до Московщини. До ліквідації цієї Церкви змагали царський уряд і Російська Православна Церква, але доконали її совєти на так званому соборі в 1946 році. Совєтська влала, каже саркастич-

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ ПРО ГЕРОЇНЬ

Ню Йорк. — Тут в суботу, 6-го лютого ц.р., о год. 5-ій по полудні, в приміщеннях Пластової домівки, при 144 Друга авеню, 64-ий відділ Союзу Українок Америки влаштовує вечір сучасних героїнь з доповіддю Надії Світличної. Сподівана є участь найновіших гостей з України.

Велика афіша сповіщає про концерт в Лінкольн Центрі

Тарасові Ференцевичові зробив знімку біля афіші його батько Юрій.

Ню Йорк. — У четвер, 28-го січня ц.р., біля Ейвері Фішер Голл Лінкольна Центру вивішено велику афішу про концерт української релігійної музики, який відбудеться в цій залі у неділю, 14-го лютого ц.р., з нагоди започаткування ювілейного року Тисячоліття Християнства в Україні.

У п'ятницю, 5-го лютого, буде вивішений концертовий прапор в золото-синіх кольорах. І афіша, і прапор будуть вивішені до дня концерту.

Як повідомляють організатори, понад 15 громад від Гартфорду на півночі до Вашінґтону на півдні зорганізували автобуси і приїжджають на концерт.

В продажу є ще квитки по 100, 125 і 250 дол., ці останні включають прийняття з шампаном після концерту. Телефони: (212) 874-6770 і (201) 376-1748.

В Москві помер Ґ. Малєнков, прибічник Й. Сталіна

Москва. — Представник міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій І. Ґерасімов повідомив у понеділок, 1-го лютого ц.р. кореспондентів, що в Москві помер на 86-му році життя Ґеорґій М. Малєнков, один з прибічників кровожадного диктатора Совєтського Союзу Йосифа Сталіна, вірний слуга і помічник при численних чистках, що їх переводив Сталін у ранніх 1930-их і пізніших роках над своїми противниками, „куркулями", „буржуазними націоналістами", „ворогами народу", інтелектуальною верствою, зокрема у поневолених Москвою країнах, а після його смерти в 1953 році, наслідник Сталіна на протязі короткого часу.

Ґ. Ґерасімов заявив, що Ґ. Малєнков помер кілька днів тому, але він не назвав дні дати смерти, ані дати похоронів, додаючи коротко, що похоронами займається родина і вони мають приватний характер.

Совєтський історик Рой Медведєв, якого чомусь на Заході вважають „дисидентом", може тому, що він час від часу виступає в контроверсійних справах, думає, що Малєнков помер приб-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ДЖІН КИРКПАТРИК, колишній амбасадор З'єднаних Стейтів Америки в Організації Об'єднаних Націй, виступаючи перед сенатською комісією зброєнь, назвала американсько-совєтський документ, підписаний президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим „поганим договором", але всеодно закликала Сенат ратифікувати його, бо відмова могла б захитати традиційну американсько-европейську співпрацю і виставити її (Европу) на приціл совєтської пропаґанди Вона переконана, що після розмонтування і знищення ракет середнього засягу, в Европі розвинеться сильний пацифістичний рух, настрій невтральности і співпраці з комуно-московською імперією, але відмова ратифікації підірвала б дуже сильно престиж Америки. Киркпатрик пропонує, щоб ЗСА залишили за собою право денонціяції договору у випадку порушення його совєтською стороною, що є на її думку, цілком можливе. Виступ Киркпатрик діяв на членів комісії успокоюючо, головно коли вона підкреслила, що стратегічна нуклеарна зброя залишиться здержуючим фактором на довший час.

ПЕРША ЗУСТРІЧ В КОСТА Ріці між представниками промосковських сандіністів і повстанцями контрас не увінчалася успіхом. Фактично одиноким позитивом цієї розмови було те, що обидві сторони домовились про другу подібну зустріч 10-го і 12-го лютого цього року. Принаймні 150 кореспондентів з цілого світу, але найбільше американських, взяли участь у цій першій в історії громадянської війни в Нікараґуа безпосередній розмові між сандіністами і антикомуністичними повстанцями. Позитивом треба вважати те, що обидві сторони намагалися прикривати великі різниці в поглядах з надією, що в будучому вони все таки договоряться. Одні і другі хотіли приподобатись американцям у зв'язку з голосуванням в Конгресі над черговою допомогою ЗСА для контрас.

З ВІДНЯ ІНФОРМУЮТЬ, що у столиці Польщі і Мадярщини, Варшаві і Будапешті, відбулись демонстрації солідарности з румунським народом. Мешканці обидвох столиць, зібравшись під амбасадами Румунії, виступали з підтримкою румунського народу, який, з причини занепаду в економіці, фактично відчуває великий брак товарів першої потреби, зокрема харчових продуктів. Демонстрації ініціювала чехо-словацька правозахисна організація „Хартія-77", яка напередодні демонстрацій звернулась до всіх европейських народів виступити солідарно в обороні румунського народу. Демонстрація в Будапешті була мирною, а у Варшаві учасники скандували: „Европа без кордонів" і „Солідарність". Поляків було більше і тому на місце демонстрації прибули збільшені відділи міліції, але не втручались до програми протесту.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Великобританії повідомило, що колишній секретар Департаменту оборони ЗСА в Адміністрації президента Роналда Реґена, Каспар Вайнберґер, отримав високе відзначення „Лицаря британської імперії". Для цього відзначення королева Єлисавета II підписала окремий документ уведення в лицарі К. Вайнберґера за порученням міністра закордонних справ Джеффрі Гова.

СОВЄТСЬКИЙ ЖУРНАЛ „Коммуніст" надрукував статтю Ніколая Бухаріна з 1929 року, написану ним з нагоди п'ятої річниці смерти Владіміра Леніна. Кореспондент пресового аґентства Ройтерса заявляє, що у статті є чимало критичних завваг з приводу насильницьких методів у проведенні колективізації і заклик повернутися до ленінської політики. В окремій редакційній замітці говориться, що праця Н. Бухаріна не віддзеркалює точно політики компартії в 1930-их роках, представленої докладно теперішнім генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим 2-го листопада минулого року з нагоди 70-річчя Жовтневої революції. М. Ґорбачов, як відомо, заявляв тоді, що, не дивлячись на деякі помилки політика компартії в ділянці колективізації й індустріялізації, була в основному правильною.

В АМЕРИЦІ

КАРДИНАЛ І АРХИЄПИСКОП Ню Йорку Джан О'Коннор виступив дуже гостро проти міського пляну роздавати безплатно голки для впорскування наркотиків і в той спосіб запобігти розповсюдженню хвороби АІДС. Кардинал О'Коннор назва це „актом розпачу", який „потягне за собою в безодню ціле суспільство".

ПРОВІДНИКИ АМЕРИКАНСЬКОГО леґіону запротестували проти знімки на обкладинці журналу „Мс", на якій конгресменка Пет Шродер має американський прапор на раменах. Речник крайового бюра леґіону Джан Мінік висловив обурення в інтерв'ю в газеті „Денвер Пост". Це непростимий вчинок для члена Конгресу", — сказав Мінік.

СЕНАТОР З ГАВАЇВ Даніел Інує признався, що помилився, коли в останній хвилині долучив до законопроєкту про бюджет гуманітарний даток в сумі 8 міл. дол. на жидівську шкоку північно-африканських втікачів у Франції. Призначення цих грошей було гостро скритиковано не тільки в Капітолі, але й в багатьох редакційних статтях по цілій країні.

ВПЕРШЕ ВІД 1979 РОКУ працюючі жінки в Америці мають 70 відсотків тієї платні, що отримують мужчини за виконання цієї самої праці, — подає Федеральне бюро статистики.

У РАДІ БЕЗПЕКИ ООН внесено резолюцію, в якій апелювалось до Ізраїля, щоби його уряд був повздержливий супроти цивільного населення на окупованих теренах, але ЗСА наклало вето на цю резолюцію. Це другий раз впродовж останніх двох тижнів ЗСА скористали із свого права поставити вето на резолюції, які критично висловлювалися про Ізраїль, не зважаючи на те, що всі інші 13 членів підтримували ці резолюції. Герберт Окун, представник ЗСА заявив, що Уряд ЗСА уважає, що одна резолюція в тій справі вистачає, (тоді ЗСА стрималися від голосування).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year* — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пропаґанда у передвиборах

Сім демократичних і шість республіканських кандидатів на президента роз'їжджають по всій Америці між двома океанами з промовами, в — в яких дві цілі: показати себе там, де того кандидата раніше взагалі не бачили і не знали, і подати до прилюдного відома своє політичне „кредо", яке має переконати слухачів, що даний кандидат годиться стати президентом ЗСА. Але в практиці така гарна теорія виходить інакше. Кожний кандидат вибирає собі одну конкретну справу із внутрішньої чи міжнародної проблематики і, так би мовити, їздить на тому найкраще йому відомому конику. Але журналісти і нежурналісти завдають йому різні запити, які часто заганяють даного кандидата в кут. Особливо репортери, наставлені на сенсацію, а не добро країни, намагаються здискредитувати того президентського кандидата, закидаючи йому провини, дійсні і вигадані, з його минулого. Так, наприклад, у відношенні до віцепрезидента Джорджа Буша, який має з усіх 13-ох кандидатів найбільший досвід і найбільші кваліфікації, шарпають за його причетність до так званого Іранського скандалу, дармащо ця справа вже перестала цікавити американський загал і взагалі була роздута поза межі свого сутнього значення.

„Ню Йорк Таймс" з минулої неділі кепкує з отих промов, називаючи особливо демократичних кандидатів „дискусійним клюбом". На приклад гумористики, до якої дійшла та передвиборча аґітація, подає, як то губернатор стейту Массачусетс, Майкел Дукакіс, один із семи демократичних кандидатів, опинившись перед гуртом журналістів, з руками у кишенях, запитав: „Може хочете мати дебату? Я мав їх тільки чотири в минулому тижні".

Дня 14-го цього місяця відбудуться передвибори в стейті Ню Ґемпшир. Створилася уже така традиція, що хто виграє у передвиборах у Ню Гемпширі, той має найбільші шанси дістати від партійної конвенції признання на офіційного кандидата партії.

Доля президентських кандидатів, які мусять вести передвиборчу аґітацію за власну кандидатуру — незавидна. Кожний кандидат мусить стежити за газетними вістками, як вийшли останні опити, що їх переводять окремі часописи та професійні аґенції, та які справи найбільше цікавлять мешканців даного стейту. Бо інша атмосфера панує у стейтах фармерських, де тепер фармери переживають кризу, та цілком інша у стейтах промислових, як, наприклад, у центрі автомобільного промислу. Кожний кандидат має своїх дорадників, які — буває — тероризують свого зверхника-кандидата, який не завжди погоджується з суґестіями, чи пак наказами дорадників.

Як відомо, в єдиній Америці з усіх країн світу кандидувати на президента може тільки людина, яка розпоряджає грубими мільйонами. Кожному залежить особливо на виступах на телевізії. Це коштує страшенні суми гроша. Це один із неґативних пунктів американської Конституції, що не фахові кваліфікації, не знання, політична практика, придбана у минулій кар'єрі президентського кандидата, а висота грошей, видана на аґітацію, рішає про вибір нового президента. Очевидно, це явище нездорове. Другим нездоровим явищем є прикметний американцям гін до зміни. Американці люблять зміну, зміну моди, зміну людей на керівних становищах, люблять бачити інші обличчя і надзвичайно химерні у своєму підході до людей та проблем. Американського президента не вибирають безпосередньо, тільки посередньо радою електорів. Все одно — його вибирає нарід. Але всесвітня історія багата на приклади, що нарід не завжди рішає правильно, бо більшість виборців керується у своєму голосуванні не критерієм фахових кваліфікацій кандидата, а своїми химерними симпатіями чи антипатіями. Одне тут позитивне: американці не слухають своїх партійних провідників, а голосують за власним осудом і власним вибором.

І томутак важко передбачити, хто буде наступником Роналда Реґена у Білому Домі.

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило, що державний секретар ЗСА Джордж Шулц прибуде до Москви і в днях від 21-23-го лютого вестиме розмови з міністром закордонних справ СССР Едуардом А. Шеварднадзе. Головною ціллю розмови обидвох політиків буде підготова поїздки президента Роналда Реґена до Совєтського Союзу для чергової зустрічі на вершинах між ним і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим.

Д-р Олег М. Волянський

ПСИХІЯТР А. КОРЯҐІН ПРОТИ КОМПРОМІСІВ ІЗ СОВЄТАМИ

II.

Д-р Корягін пояснює, що зараз совєтські власті поспішають. Вони хочуть, щоб їх якнайскоріше визнали і прийняли назад до Світової Психіятричної Асоціяції. Тепер час не є по совєтській стороні, і тому, глянувши на те все з чисто тактичної точки зору, тепер є особливо невідповідна хвилина поспішати з компромісами чи поступками совєтам. Правда, під цю пору начебто жадного психіятра, такого, як д-р Корягін, не держать у тюрмах в Совєтському Союзі, але дисидентів держать і надалі в концентраційних таборах, тюрмах, а також у психіятричних лікарнях. Є достовірні інформації, що тепер біля дев'ять десятих усіх дисидентів держать у психіятричних лікарнях під фалшивими діягнозами. Справжньою причиною інтернування цих людей є різного роду розбіжності з урядовою лінією. Останніми місяцями існувала тенденція звільнити цього роду дисидентів, так би мовити, „по-краплині", одного або двох рівночасно. Робиться це для того, щоб у всякий можливий спосіб підтримувати у західньому світі переконання, що політичне зловживання психіятрії в СССР кінчається, щоб створити враження, що в совєтах існує постійний, поступовий процес у напрямі покращення стану людських прав у відношенні до надуживання психіятрії. Якщо б наміром совєтів не був обман, то вони випустили б усіх із „психушок" нараз. Очевидно, воно дивно виглядало б, — іронізує Корягін, — коли в „всі за ніч виздоровіли від схізофренії".

Д-р Коряґін вважає, що у випадку, коли б совєтські власті дали нагоду Американській Психіятричній Асоціяції вислати до Совєтського Союзу групу для перевірки на місці справи надуживання психіятрії, то важливим було б, щоб Асоціяція прийняла те запрошення. Однак треба пам'ятати, що совєти, правдоподібно, запросять оглядати психіятричні лікарні, з яких перед тим усунули дисидентів. Тому ті, що поїдуть, мусіли б взяти зі собою листу дисидентів, за якими АПА заступалася вже від багатьох років і вимагати дозволу їх досліджувати без огляду на те, чи вони ще у психіятричних лікарнях, чи вже звільнені і живуть вдома.

Д-р Корягін пояснює, що слова „перестройка", „гласность" — це терміни, призначені служити цілям і стратеґії теперішніх членів Політбюра. Ціллю цієї стратеґії є змагатися із серйозним економічним станом в Совєтському Союзі. Політбюро старається не допустити до того, щоб Совєтський Союз зсунувся до економічного позему третьорядних країн. Вони хочуть провести в життя різні адміністраційні перебудови, котрі поліпшили б економічний стан, щоб краще продовжувати „будову соціялізму". Жоден політик в Совєтському Союзі не сказав, що відтепер інакодумство не буде каране. Всі познаки і вістки, що тепер надходять із Совєтського Союзу, вказують на те, що за „дисиденство" надалі переслідують. Тим, що звільняли, власті казали: „Ми вас звільняємо з різних скомплікованих причин, але, пам'ятайте, що справа між нами і вами не є полагоджена. Ми і надалі вважаємо вас наскрізь підозрілими особами". На думку д-ра Коряґіна, „інакодумців" будуть, без сумніву, і далі переслідувати, а переслідування при допомозі надуживання психіятрії, є для властей дуже догідною методою. Дисидентові причіпають діягнозу „психічної хвороби" і вже не мають з ним більше клопоту. Протягом решти життя такого дисидента, власті продовжують вкидати його у психіятричні лікарні в будь-який час, коли їм це на руку. Тоді влада не має усіх тих труднощів, що з іншими ув'язненими, де треба побудувати для них судову справу, віддавати до суду, і т. д., бо в СССР нема законів, які могли б допомогти дисидентові, котрого вкинули, як „хворого" у психіятричну лікарню. Він день-у-день є повністю в руках властей і психіятрів, і його можна дуже легко при помочі ліків торturувати. Це такий вимріяний і вигідний для совєтів спосіб мати до діла з дисидентами, що дійсно треба було б змусити совєтів залишити цю методу, але дійсно змусити, бо власті СССР ніколи не відмовляться від цього добровільно. Корягін вважає, що завданням світового суспільства, а в першу чергу психіятрів, є змусити совєтські власті припинити цю злочинну діяльність.

Маймо надію, що ці переконливі свідчення д-ра Коряґіна відкриють очі на дійсний стан людських прав у Совєтському Союзі. Відкриють очі не лише багатьом західнім психіятрам, але й іншим горожанам Америки та вільного світу взагалі, а в першій мірі тим, що творять публічну опінію, тобто керівникам т. з. „мідії", бо ці керівники чомусь дуже ентузіястично сприймають Ґорбачова та його „гласность".

Вісті з Оттави

Першого грудня 1987 року державний секретар Канади Дейвід Кромбі вніс проєкт закону про багатокультурність у парляменті. Цей закон ґарантуватиме для всіх канадців конституційну свободу зберігати, посилювати і ділитися з іншими громадянами Канади своїми культурними надбаннями і традиціями.

Того самого дня міністер Кромбі, який відповідає за програму багатокультурности, запросив представників етнічних груп Канади на спеціяльну зустріч, на якій він пояснив присутнім важливість цієї події. Українську групу репрезентували: Андрій Глуховецький, директор Інформаційного Бюра Комітету Українців Канади, і д-р Іван Войчишин, голова оттавської філії Українського Національного Об'єднання. Про проєкт цього закону та про програму багатокультурности під час урядування Консервативної партії напишемо окремо.

Дев'ятого грудня 1987 року, в приміщенні українського католицького собору, місцева громада відсвяткувала 25-літній ювілей священства о. д-ра Йосипа Андріїшина, ректора Української Духовної Семінарії в Оттаві. Господарем цього свята був проф. Богдан Боцюрків, а доповідь про цікавий життьовий шлях ювілята прочитав мгр Зенон Янківський.

Наступного дня, 10-го грудня, оттавці мали нагоду стрінути гостя з Вашінґтону, Андрія Білика, і почути його цікаву доповідь про необхідність професійного підходу до справ, пов'язаних з контактами української громади з крайовими державними і приватними інституціями, включаючи пресу, радіо і телевізію. Ця справа є особливо важливою в цьому році, коли ми відзначуємо Тисячоліття Християнства в Україні і коли ми мусимо поборювати ворожу дезінформацію і пропаґанду.

Під час традиційного інтерв'ю на канадській телевізійній сітці Сі-Бі-Сі при кінці 1987 року прем'єр Канади Браєн Малруні висловив нефортунне твердження, що, на його думку, поведінка ізраїльського уряду супроти протестуючих палестинців є поміркованою і стриманою. Реакція на це твердження з боку преси, радіо і телевізії, як і з боку груп із Близького Сходу (очевидно, крім жидівської), була неґативна. Підкреслювано, що навіть президент Реґен і його Уряд критикували надто жорстокі акції ізраїльського війська і поліції. Деякі члени парляменту, навіть з його Консервативної партії, критично ставились до висловів Малруні і навіть вимагали, щоб він спростував своє твердження. Досьогодні він цього не зробив.

У суботу, 2-го січня ц. р., прем'єр міністер Малруні офіційно підписав договір між Канадою і ЗСА про свобідну торговлю між цими державами. Помимо сильної опозиції з боку Ліберальної і Нової демократичної (соціялістичної) партій, виглядає, що більшість населення Канади сприяє цьому договорові. Очевидно, що всі ліві елементи, включно з деякими впливовими англомовними засобами інформації, протестують проти цього договору, мовляв, Канада втратить свою культурну незалежність і національну ідентичність. Ці ліві елементи керують більше антиамериканським сантиментом, ніж логікою, бо, по суті, вони з погордою ставляться до проявів усякого націоналізму і патріотизму. Як і їх колишній лідер, прем'єр Канади П'єр Трудо, вони в душі є інтернаціоналістами і тому вважають ЗСА, а особливо їх теперішнього Президента, символами реакції і консерватизму.

В неділю, 10-го січня ц. р., канадська радіова і телевізійна сітка Сі-Бі-Сі фільмувала повну різдвяну Літургію в новозбудованому українському католицькому соборі, щоб передати її по цілій Канаді в неділю, 17-го січня. Літургію відслужив о. Володимир Шевчук разом з о. д-ром Андріїшиним і о. д-ром Ґеричем.

Степан Яворський

Ф. Лукіянович

ПАЛЕСТИНСЬКА ДИЛЕМА

I.

Дня 14-го травня ц.р. Ізраїль відзначатиме 40-ліття свого бурхливого існування. На вимогу загарбати деякі арабські землі, основник, батько та перший прем'єр держави Давид Бен-Ґуріон заявив: „Наша держава буде жидівська і демократична. Раз підіб'ємо чуже населення, треба буде застосувати репресії, щоби вдержати його, але тоді наша держава не буде ані жидівською, ані демократичною".

Які віщі ці слова великого державного мужа!

Щоби зрозуміти причини, які довели до кривавих протестів палестинців, нам слід буде розглянути три прошарки населення Ізраїля, а саме жидів, ізраїльських арабів та палестинців.

Ізраїль та жиди

Первісно, територія Ізраїля — це старинні провінції Самарія та Юдея із населенням 720,000 мешканців, в 1948 році, але сьогодні, поверхня її 7,993 квадратових миль (приблизно поверхні стейту Ню Джерзі), а населення виносить 4,2 мільйона, причому 2,1 мільйона це араби, в тому поверх 600,000 — це ізраїльські араби, 1,5 мільйона палестинці та 2.1 мільйона — це жиди, це і становить ґордійський вузол проблеми, що оця панівна нація не має чисельної переваги у власній державі.

Між Ізраїлем та сусідніми державами відбулось п'ять воєн та сотні більших чи менших сутичок. Перша — в 1948 році, потім в 1956 році Ізраїль напав на Єгипет, зайнявши Суезький канал, в 1961 році слідувала шестиденна війна, як на Ізраїль напали Єгипт, Сирія та Йордан, але жидівські війська крім інших земель зайняли смугу Гази та Західнє побережжя Йордану. В 1973 році Йордан та Сирія напали на Ізраїль у війні Йом Кіпура, були побиті на голову, а в 1982 році ізраїльські війська напали та зайняли Ливан, відтягнувши їх у 1986 році.

Після проголошення самостійности Ізраїля, у 1949-53 роках приблизно 800,000 арабів покинули Ізраїль, тоді як майже те саме число жидів покинуло смугу Ґази та Західнє побережжя і поселились в Ізраїлі, що, до певної міри, було виміною населення.

Очевидно, що як господарі, жиди втішаються всіма правами та привілеями у своїй державі, і залізною рукою виконують владу над арабами. І там жиди — це громадяни першої кляси.

Ізраїльські араби

Було б великою помилкою утотожнювати їх із палестинцями, тому що за тих 39 літ у них виробилась інша ментальність та настанова до жидів. Вони не відчувають ненависти до жидів, бажають жити в цій державі, уважають себе льояльними її громадянами; вони задержували невтральність під час усіх збройних конфліктів Ізраїля із арабськими державами.

На таку настанову склався ряд обставин, а саме рівень життя ізраїльських арабів значно вищий як у всіх сусідніх арабських державах, вони управляють землю або є власниками крамниць чи дрібних підприємств, працюють у варстатах тощо, є власниками авт та нерухомих посілостей. Майже всі вони володіють двома мовами — гебрейською та арабською. І тут крапка.

Проте, це громадянство куце, їх бо не беруть до військової служби, а це зачиняє перед ними багато дверей. Вони не можуть одержати грошових позичок по низьких відсотках, і хоч мають соціяльне забезпечення після певного віку не мають привілеїв ветеранів від суспільної опіки чи медичної обслуги, як також точкування ветеранів при іспитах до урядової праці, як зрештою і праці взагалі, бо деякі працедавці вимагають відбуття військової повинности.

Та не тільки це. Їхнє шкільництво є на нижчому рівні із гіршим випосаженням, а на шкільництво, медичну обслугу, будову шляхів, каналізацію та цілий ряд інших удогіднень, вони одержують від держави одну третину тих дотацій, що їх отримують жидівські поселення.

Під політичним оглядом, ізраїльські араби становили первісно 10 відсотків населення, але тепер, навіть врахувавши жидівську еміґрацію із СССР, завдяки кількости народин, вони виносять 18 відсотків, при чому 15 відс. управнених до голосування. На 120 членів Кнессету, вони вибрали сімох розпорошених по різних партіях. Якщо б вони створили власну політичну партію, могли б вибрати 15 представників до Кнессету, а тоді, у розгрі сил — праві-ліві — вони могли б стати вирішним чинником і політичною силою. Поступово, на місце старих шейків, активізуються молодші діячі з освітою, і не виключено що за яких десять літ постане партія ізраїльських арабів.

Так в минулому, як і тепер, вони пасивно приглядались до протестів палестинців і наглядно побачили як їх гонять, б'ють, знущаються над ними та стріляють у них, як у зайців. Щось в них заворушилось і вперше вони, відчувши зов братньої крови, подали руку покривдженим братам та об'єднались із ними шляхом солідарности та страйку. Цього поєднання жиди ніяк не сподівались, а тепер, як це сталося, вони затривожились і це поставить палестинську проблему в зовсім іншу перспективу.

Проте, ізраїльські араби — це громадяни другої кляси.

Закінчення буде.

Діма

Нюйоркська ніч

Ніч перерізано, розчахнуто навпіл
моторів ревом, виттям сирени,
нью-йоркських авт
рухом шаленим
і димом будинку,
що поруч горів.
Ніч закінчилась,
не почавши снів.

У вікна билося виття сирени
і знову марилось зелене
та тихе поле,
а над ним —
небесне чудо незабутнє —
малого жайворонка спів.

(Із збірки поезій „Осіннє мереживо")

Д-р Юліян Мовчан

ПЕТРО ФЕДИНСЬКИЙ — ГОРДІСТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ

I.

Прагадую, що одного разу добре відома українській громаді Клівленду Віра Ліщинецька оповіла про такий випадок:

— Йдучи вулицею, — сказала вона — бачу перед собою двох хлопчиків, може, віком по 10-12 років, які розмовляли між собою досить плинною українською мовою. Звичайно, серед наших дітей уже тут народжених, багато є таких, що розмовляють непогано мовою своїх батьків (чи, може, скорше, вже дідів та бабусь), але щоб у такому віці на самоті двоє дітей на вулиці американського міста розмовляли між собою українською мовою — це вже майже нечуване явище. Хто вони?

В. Ліщинецька сказала, що ці два хлопчики — це Андрій та Петро Фединські. Їхніми батьками були (на жаль, вже тепер не живуть) д-р прав Олександер та Олександра Фединські, які мешкали в Клівленді. Д-р Фединський був відомим бібліографом та музейним діячем. Крім Андрія та Петра, вони залишили ще третього сина — Юрія. Хоч всі три брати були народжені на чужині, проте всі вони не тільки добре володіють українською мовою, але також є добрими оборонцями української справи в світі. Звичайно, передусім це треба завдячувати їх незабутнім батькам, які, не зважаючи на чуже оточення, зуміли прищепити їм любов і пошану до свого рідного, до пошанування прав людини і права кожного народу, а, українського — зокрема, на вільну, незалежну самостійну державу.

Зразком, або прикладом такої людини, народженої і вихованої на американській землі, є Петро Фединський — стрункий, брюнет, тепер вже віком 35-ти років (хоч йому ще стільки не можна дати). Вже цілих десять років він працює диктором у Вашінґтоні в радіонадавчій станції „Голос Америки". Перед тим, після закінчення університету в Бовнінг-Ґрін в Огайо, працював вчителем середньої школи.

Влітку минулого року Інформаційне агентство ЗСА (Ю-Ес-Ай-Ей) при сприянні Торговельно-промислової палати СССР влаштувало в СССР виставку — „Інформатика в житті ЗСА". Оскільки така виставка мала відбутися також в кількох містах України, тоді виникла потреба в „ґідах", тобто, провідниках, які не тільки могли б добре розповісти про те, що було на тій виставці, але також знали б добре українську мову. Кого взяти на таку працю? Вибір впав на Петра Фединського. Чому — зрозуміло. Фединський не тільки досконало володіє українською мовою, але також ознайомлений з комп'ютерними аналізами, які так важливі в ділянці інформацій, з різними машинами, і т.д.

І ось, після кількох місяців перебування в СССР у службовому відрядженні, Петро Фединський прибув додому і 8-го січня ц.р. в залі ім. Митрополита Шептицького на Пармі при церкві св. Йосафата поділився своїми враженнями про Україну з українцями Клівленду та околиць.

Нема потреби й змоги оповісти про все, що там оповів нам прелеґент — було б набагато краще, якби він сам детальніше поділився з нашими читачами з тим, що там бачив. Але зазначимо, що загальні враження П. Фединського про Україну не аж так песимістичні, як це часто ми тут думаємо. Так, послідовна і вперта русифікація України, промотором якої є Москва, безумовно там не послаблюється і, мабуть, ще не скоро послабиться. Але, на щастя, хоч Москва має певні успіхи в цьому злочинному задумі, яким окупант намагається знищити українців, як націю, проте не такі, як це йому хотілося б мати. І, як може на перший погляд здаватися дивним, молоде покоління на русифікацію є більш відпорним ніж старші. Доповідач наводив приклади, коли в той час, як старший „хахол-малорос" відповідав на питання Фединського російською мовою — внук „хахла-малороса" років 10-12 відповідав доброю українською мовою.

Так само в міру зростання русифікації — зростає також опір проти неї — і то, знову таки, опір переважно з боку молодих. Багатьох людей в Україні огортає ганьба і сором, коли вони чують, що українці, які ніколи не були на Україні, приїхали на рідні землі їх батьків, краще розмовляють українською мовою, ніж „родовиті" українці. Цього вже навіть не може скрити тамтешня преса. Наприклад, газета „Вечірній Київ" в числі за 22-ге жовтня м.р. в дописі „Почнімо з дитсадків" за підписом Л. Козака, пише: „Було соромно, як на виставці 'Інформатика в житті ЗСА' половина наших відвідувачів розмовляла мовою-калікою, та ще й у порівнянні з гарною вимовою україномовних ґідів".

Великою сенсацією чи навіть шоком для населення Києва було почути, — коли американський амбасадор (посол) в Москві, прибувши до Києва для відкриття виставки говорив до присутніх українською мовою. „Цілий Київ говорив про це", — сказав Фединський.

Можливо, дорікаючи своїм землячкам за їхнє недбальство до своєї батьківщини, В. Глигач в „Робітничій Газеті" за 28-ме серпня, пишучи про П. Фединського, зазначає, що „батьки його ще до війни еміґрували в Америку. Він народився вже там, але про Україну не забуває. Він досконало володіє українською мовою".

Закінчення буде.

Комітет 1000-ліття Хрищення України на Лонг Айленді

На початку вересня 1987 року на запрошення о. Еміляна Шараневича, пароха УКЦ св. Володимира в Гемстеді, відбулися сходини представників церковних і громадських організацій з метою обміркування ювілейних святкувань 1000-ліття Хрищення Руси-України.

Після широкої виміни думок на цю тему, вирішено створити при УКЦ св. Володимира Ювілейний комітет, якому доручено нав'язати зв'язки з іншими українськими парафіями різних віровизнань на Лонг Айленді, Н. Й., з метою створення одного загальноукраїнського комітету. З цією пропозицією Комітет звернувся листовно до всіх українських парафій різних віровизнань. Відгук на пропозицію спільних ювілейних святкувань в більшості парафіях був позитивний. Перші сходини представників різних парафій відбулися 20-го листопада і на них оформлено Ювілейний комітет 1000-ліття Хрищення Руси-України на Лонг Айленді.

Почесний склад Комітету творять отці парохи таких церков: М. Бабак — УКЦ в Ривергеді, Д. Битско — візантійська католицька церква в Смиттавні, О. Гавкалюк — монастир св. Йосафата в Ґлен Кові, А. Кучма — УКЦ у Вест Айслипі, Р. Лії — візантійська католицька церква у Вестбурі, С. Пастухів — УАПЦ в Юніонделі, В. Рибецький — УКЦ в Гемстеді, П. Сагайдачний — УАПЦ у Вест Айслипі і УАПЦ в Істпорті, Еміляи Шараневич — УКЦ в Гемстеді.

До складу ділового комітету ввійшли: голова — Мимі Заприлюк, заступник голови — Катерина Мицьо, секретар — Еді Оринкевич, касир — Марія Вуд, референти зовнішніх зв'язків — Сергій Безкоровайний і Йосиф Хома, члени — Оля Берч, Анна Хома, Богдан Кописцянський і Володимир Шпачинський. Комітет має право поширити свій склад і надіємось, що в найближчому часі це станеться.

Кульмінаційною точкою ювілейних святкувань намічено неділю, 21-го серпня 1988 року, — зараз на наступний день після Українського вечора, який вже довгі роки з великим успіхом влаштовує місцевий Відділ УККА і в якому кожного року бере участь понад 10,000 осіб, у величезній більшості американці. Цей факт дасть Ювілейному комітетові додаткові можливості інформаційної праці серед американського суспільства.

В ювілейних святкуваннях намічено: вести інформаційну акцію серед американського суспільства протягом року; відправляти Святі Літургії в намірені українського народу в усіх українських церквах; процесія — релігійна маніфестація; соборний Молебень і відновлення акту Хрищення; виставка з релігійною тематикою; доповіді, концерт.

Детальний плян ювілейних святкувань є в процесі оформлення, під сучасну пору іде акція збірки фондів на покриття видатків ювілейних святкувань. Факт створення єдиного загального українського Комітету на Лонг Айленді, в якому гармонійно співпрацюють особи різних віровизнань і різних політичних поглядів, з великим відсотком представників передвоєнної еміграції, дає причину до оптимізму. Атмосфера дружної співпраці членів Комітету дає нам надію, що ми зуміємо використати цю виїмкову і неповторену нагоду Ювілейних святкувань на те, щоб закріпити нашу українську присутність в місцях нашого поселення і обновити себе духово світлом християнської науки і національної єдности.

Катерина Мицьо

Л. Крупа успішно концертувала в Менор коледжі

З нагоди 40-літнього ювілею Менор джуніор коледжу і 10-ліття Студійного Осередку Української Культури, 5-го грудня 1987 року відбувся концерт Лариси Крупи. Піяністка осягнула ступені ВА і МА з музики у консерваторії Пібаді і має диплом з Українського Музичного Інституту, де тепер є членом його факультету. З ранньої молодости вона виступала у Америці та Европі.

Д-р Модест Артимів складає ґратуляції піяністці Ларисі Крупі після її концерту у Менор джуніор коледжі. Зліва: Сестра Марія Франциска, ЧСВВ, директорка СОУК і М. Чапельська.

Піяністка захопила слухачів із самого початку її програми і ефективно передала настрій, глибину і значення нею вибраних творів протягом цілого концерту. Вона вибрала композиції, які перетривали два століття музичного стилю і дала різнородність національних характерів.

Починаючи двома сонатами Домініко Скарлатті, італійського композитора, народженого у 1685 році, Лариса Крупа захопила публіку своїм енерґійним виконанням. Цим двом творам, вибраним з-поміж сотень скомпонованих Скарлатті для клавікордів, вона надала прецизности і чистоти, вимаганої щоб задержати блиск звуку клавікордів. Рівночасно делікатне уживання педалю та різнородність динаміки і дотику зробили ці твори неначе тотожними для фортепіяно.

В контрасті до цих ранніх композицій Л. Крупа грала алеґро модерато з третьої сонати, оп. 15, Віктора Косенка. крізь цю композицію українського композитора піяністка проявила зростаючу самовпевненість до кульмінаційного пункту темпа, ведучи слухачів крізь цікаві співзвучності і грона звуків.

Коли вона грала „Думку" Чайковського, оп. 59, слухач поглинав у меляхолію і придавлюючий характер твору. Піяністка виявила добру контролю над делікатними піяніссімами, як також ведучи до музичних кульмінаційних пунктів твору.

Л. Крупа грала чотири прелюди швайцарського композитора XX століття Франка Мартіна, в яких вона схопила суть кожного короткого твору, подаючи модерні техніки компонування в атрактивний, енергійний і музичний спосіб.

У її виконанні Шопена часто граної Фантазії у Ф моль, оп. 49, Лариса Крупа провадила публіку через твір з чутливістю для звуку і почування, дозволяючи слухачеві дивуватися, куди провадить ця музика і які різні емоції композитор може викликати.

Піяністка вибрала на закінчення концерту велику працю — сонату аргентинського композитора Альберто Ґінастера. Виконуючи цю сучасну композицію, Л. Крупа доказала технічну і музичну контролю, показуючи контраст між першою сміливою темою і другою делікатною темою першої частини музичного твору, як також вживаючи жвавий настрій від початку до кінця цієї вимаганої першої частини. Містерійна якість, яка проникала другу частину під назвою Престо Містаріозо, була замінена споглядальним і задумливим виконанням третьої частини твору. У кінцевій частині блискуче бравурне виконання Крупи показало велику фізичну стаміну і енерґійний настрій, зворушливо закінчуючи концерт, після якого Л. Крупа відповіла на бурхливі оплески коротким твором Скрябіна.

Олександра Рудий

Незабутній майстер королівської гри

(Світлій пам'яті проф. С. А. М. Попеля)

Десь у п'ятдесятих роках я з цікавости запитав одного нашого шахіста-аматора, чи знає він, хто є чемпіоном світу з шахів. Ботвинник, відповів він. Правильно, кажу. А хто на другому місці? Попель! — заявив він без вагання.

Така патріотична, хоч і неправильна, відповідь віддзеркалювала те, з якою великою пошаною ставилися наші люди до шахового мистецтва св. п. Степана Попеля, яким великим авторитетом був він для нас. У Західній Україні в тридцятих і сорокових роках, а відтак для всіх українців на еміграції, шахи і Попель були нерозлучні поняття. Та й нема в тому нічого дивного, бо хто як не Степан Попель, вирвав шахову корону нашого рідного Львова із чужих рук? У тому Львові під польською окупацією, опанованому чужими елементами, де українці зазнавали дискримінації і переслідування на кожному кроці, перемога Попеля в чемпіонаті міста (1929 р.) була українською перемогою. Вона мусіла зворушити і наповнити гордістю серце кожної української людини, чи мала вона якесь відношення до шахів, чи ні. Та Попель вписався в історію не тільки як майстер-змагун, але й як ініціятор Товариства українських шахістів, рушій дружинових змагань Західньої України та автор унікальної в нашій літературі книжки „Початки шахіста". В 1943-44 роках Попель виграв турніри, що на них були запрошені шахісти з усіх сторін України. І хоч тодішні обставини не допустили до справді соборного чемпіонату України, то нічийний вислід Попеля в індивідуальному матчі 1944 року з д-ром Богатирчуком, чемпіоном підсовєтської України, говорить сам про себе.

Проф. Степан Попель (зліва) під час шахового турніру.

Коли після війни С. Попель опинився у Франції, ми в Америці захоплено слідкували за вістками, як наш земляк тричі здобув першість Парижу та пописувався на міжнародніх турнірах, аж доки не переїхав до ЗСА в 1956 році. Я перший раз зустрів нашого маестра на відкритому чемпіонаті ЗСА в Оклягома Сиframework у 1956 році. Там С. Попель поділив 4-8 місця разом з 13-річним Робертом Фішером, майбутнім чемпіоном світу, з котрим він зремісував. Прибувши до ЗСА, Попель відразу пірнув у шахове життя Середнього Заходу, завойовуючи першості у стейтах Мишиґен, Іллиной, Міннесота, Небраска, а накінець вже безліч чемпіонатів Північної Дакоти, де він осів настало, працюючи як професор мов в університеті Північної Дакоти в місті Фарго. Хоч це було далеко від наших осередків, проф. Попель включився, як тільки міг, а шахове життя українців Північної Америки. Вже в 1957 році він грав на першій дошці репрезентації українців ЗСА проти репрезентації українців Канади в Торонто з нагоди ювілею СТ „Україна". Коли в 1966 році в Чикаго відбувся перший чемпіонат українців Америки й Канади в рамках УСЦАК, проф. Попель взяв у ньому участь, а в 1969 році у Клівленді виграв першість УСЦАК.

Приємно згадую товариські зустрічі з маестром Попелем під час різних американських турнірів, головно у відкритих першенствах ЗСА та в Мілвокі. Професор не був шаховим аскетом, а товариським чоловіком з гумором: любив розказувати анекдоти, з'їсти-випити в товаристві, любив життя. Але шахи любив з пристрастю, так якби не міг ними насититися. Йому замало було самих турнірових партій, він грав і перед регулярними рундами, і після них і вдень і вночі. Любив викликати всіх і вся на швидкі партії „обліц". Шаховий стиль Попеля був не клясичного теоретика, а прагматичного боєвика; його підхід до партії нагадував не стратегію пруського генерала, а радше партизанську війну. Сам маестро називав себе „романтиком".

Ми шахісти, старалися ще за життя вшанувати проф. С. Попеля, влаштувавши в його честь турнір у філії УКУ в Філядельфії 1984 року. Хоча сам ювілят не міг тоді взяти участи, він віддячився гостинним філядельфійцям два роки пізніше, прибувши туди на чемпіонат УСЦАК. Це був останній виступ маестра Попеля на українських турнірах. Фізично знеможений недугами, операціями, тяжким попеченням в нещасливому випадку, що зламало б іншу людину, він потрудився приїхати з далекої Північної Дакоти і грав-боровся з енерґією, що їй позавидував би молодик. Завжди був борцем і так боровся до кінця. Український чемпіон, майстер королівської гри, романтик, борець до кінця — таким він напевно хотів залишитися в нашій пам'яті. Таким і будемо пам'ятати його, таку пам'ять про нього передамо й майбутнім поколінням.

Орест Попович

В Москві...

(Закінчення зі стор. 1)

лизно два тижні тому і його вже давно поховали заки Політбюро і Центральний Комітет КПСС вирішили повідомити про це нарід. Совєтські засоби масової інформації, не зважаючи на раніші високі пости Маленкова, не повідомили офіційно про його смерть.

Боротьба за владу в Кремлі після смерти Сталіна винесла на поверхню життя і партійного керівництва відомого Нікіту Хрущова, який в 1955 році позбавив Маленкова усіх високах партійних постів і вислав його до Казахстану, де він довший час працював керівником більшої електростанції. Його позбавили членства у Політбюро і Центральному Комітеті КПСС в 1957 році і від того часу він „зник" з публічного життя. Були часи, що навіть високі совєтські урядовці в Москві не знали чи Маленкову помогли вмерти, чи він знаходиться ще серед живих.

В 1984 році Р. Медведєв у книжці „Люди сталінської ери" написав, що він припадково „відкрив" Маленкова у московському шпиталі „Большевик". Він все ще був приписаний в Москві, користувався певними привілеями, мав просторе помешкання, яке мало вживав бо фактично жив на дачі на передмісті столиці.

Смерть Г. Маленкова обмежила прибічників імперського диктатора Й. Сталіна до одного, а саме, до Лазара М. Кагановіча, злочинця і ката України, співвідповідального за Великий голод в Україні і численні чистки.

Є. Сокопова...

(Закінчення зі стор. 1)

но авторка, працює за пляном: одна компартія, одна профспілка, побажано, щоб була й одна Церква з центром в Москві. Влада вивезла усіх єпископів, сотні священиків, монахів і монахинь і тисячі вірних у совєтські ҐУЛаґи на Сибір.

У перідоді „ґласності" уніяти, які дотепер діяли в катакомбах, знову заговорили, дали про себе знати і почали домагатися леґалізації їхньої Церкви та поворсту святинь. І якраз про це говорив сен. Д. Мойниген, бо свобода релігії одна із частин прав людини. „А що варта так звана совєтська демократизація, видно із статті в 'Ізвєстіях', написаної в суто поргомницькому тоні", — пише авторка вкінці свого наскрізь прихильного коментаря.

ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ каденції в Білому Домі, Роналд і Ненсі Реґен перепровадяться до віллі в Бел Ейр, Каліфорнія, яку їм закупили приятелі за 2,5 міл.дол. Ненсі не є захоплена цією віллею, але нічого кращого не знайшла, отже мусить на деякий час вдоволитися тим, що є. Вілля розташована добре, бо в центрі товариського життя Лос Анджелесу, а при тому з легким доїздом до „ранчо" Реґенів у Санта Барбара.

ЗАКОЛОТИ І ЗУДАРИ палестинської молоді з ізраїльськими поліціянтами і вояками, які виконують службу на окупованих землях, зокрема у смузі Гази і на західньому березі ріки Йордан, продовжуються. Також в інших частинах Ізраїля арабське населення домагається розв'язки палестинського питання і рівних прав. Наприклад, у понеділок, 1-го лютого, більша кількість арабів бльокували далекобіжну дорогу Наблюс-Тулькарм в околиці міста Анабта, приблизно 100 кілометрів від Єрусалиму та оточили певну кількість ізраїльських автомобілів і автобус з військовиками. Після того, як палестинці обкидали автомобілі камінням, вояки відкрили вогонь гострими кулями, але стріляли переважно низом, тобто для відстрашування напасників. Однак, не зважаючи на обережність, вони і прибувші на допомогу військові частини поранили двох арабів. Поранені камінням були також три ізраїльські вояки. Уряд З'єднаних Стейтів Америки розпочав інтенсивну дипломатичну кампанію, метою якої є припинити заколоти і шляхом переговорів полагодити конфлікт.

Велике Йорданське водосвяття в Омазі

Неділя, 10-го січня 1988 року, була початковим днем святкувань 1000-ліття Хрищення України на терені Небраски, Мізурі. Святкування у нас є спільне і включає три поселення та парафії Успення Пречистої Діви Марії в Омазі, Небраска, св. Юра в Лінколні, Небраска, та св. Йосифа в Сейнт Джозефі, Мізурі.

З'їхалися наші люди з тих далеких околиць до Омаги, щоб там перед полуднем відправити спільну Службу Божу та відновити їхні хресні обіти. Опісля о другій годині по полудні зібралися вони у Централ парк мол, щоб відбути другу частину святкування: велике Йорданське водосвяття. Централ парк мол — це парк, що лежить у середині міста, а в нім є мале озеро. Там під соняшним, хоч і зимовим небом поставлено хрест із льоду, малий престіл та посуду на воду. До хреста пішли наші люди із процесією від збірного пункту: напереді хрест, державні прапори — американський та український, Євангелія, ікони, священики та миряни. Відправляли водосвяття три священики: місцевий парох о. Йосиф Назуда, о. Николяс Нитлер — монах та великий приятель нашої парафії (з Монт Майкел монастиря в Елкгорні, Небраска) та о. Давид Ґлейс, парох православної церкви святих Архангелів в Лінколні, Небраска.

Унікальним для нас на водосвятті з традиційним льодовим хрестом було те, що священик долив до посуди з водою воду, привезену з України, та випущення голубів, коли священики поодинці занурили хрест у воду.

Опісля, піднесені духом, усі вернулися до церковної залі, щоб з'їсти теплий та

Під час водосвяття (зліва): о. Давид Ґлейс, о. Йосиф Назуда та О. Николяс Нитлер.

дуже смачний обід, приготовлений комітетом для відсвяткування Тисячоліття.

Дальші пляни комітету є такі: у червні буде відправлена у міській катедрі Архиєрейська Служба Божа, яку відправить наш Владика Іннокентій та інші Владики, і бенкет. На осінь заплянована концерт культурного змісту, а на закінчення року — відсвяткування спільного Різдва.

Мирон Війтик

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕВІВ чергову девалюацію з надією, що такий крок допоможе польським господарникам піднести загальний життєвий рівень і устабілізувати ціни на товари широкого запотребування, зокрема харчі. Девалюацію уряд підготовляв приховано від населення, яке веде тепер широкі акції проти загальної підвишки цін на продукти — аж на 40 відсотків. Щойно тоді, як появилася таблиця курсу злотого до закордонної валюти, офіційний орган уряду і компартії газета „Жеч Посполіта" надрукувала повідомлення про нові заходи уряду. Від тепер один американський доляр буде обмінюватись на 380 злотих, що рівняється девалюації злотого майже на 19 відсотків. В такій самій пропорції Варшава буде обмінювати також іншу західню валюту. На чорному ринку за один доляр можна отримати сьогодні 1,350 злотих.

КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" — ПАССЕЙК

ділиться сумною вісткою з своїми членами, що дня 22-го грудня 1988 р. несподівано відійшов у Вічність

бл. п.

ВОЛОДИМИР СЕНИШИН

довголітній член Кредитового Комітету.

Дружині і Родині Покійного складаємо щире співчуття.

ДИРЕКЦІЯ

Ділимося печальною вісткою, що 2-го лютого 1988 р. на 63-му році свого трудолюбивого життя, раптово помер у шпиталі на удар серця

СВ. П.

ІВАН ГРИГОРОВИЧ ВОСКОБІЙНИК

український будівельник у Філядельфії та український громадський діяч.

Народився в місті Миргороді, Україна. Студіював інженерію у Німеччині та у ЗСА. Належав у молодші роки до ОДУМ та УРДП. Був жертвенний на різні українські та громадські цілі.

ПАРАСТАС в четвер, 4-го лютого 1988 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Peter Murianka, 5316 Rising Sun Ave., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН у п'ятницю, 5-го лютого 1988 р. о 12-ій год. дня на українському православному цвинтарі св. Андрія в С Бавнд Бруку, Н. Дж.

Покійний залишив у глибокому смутку:
дружину — ДОРОТЕЮ
дочку — ОКСАНУ
братів —
МИХАЙЛА з дружиною ГАЛЕЮ і дітьми МАРИНОЮ і НАТАЛІЄЮ з родинами
ОЛЕКСІЯ з дружиною ГАЛЕЮ та дітьми ПАРІСОЮ, ЮРІЄМ і ВІКТОРЕМ з родинами
далеких Родичів в Україні та численних Приятелів та Друзів на Заході

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НА З'ЇЗДІ БРИТАНСЬКОЇ Соціял-демократичної партії, який закінчився в Шеффилді 1-го лютого ц.р., постав розкол. Делегати, не зважаючи на спротив керівництва, переголосували 273 голосами проти 28 справу злуки названої партії з лібералами. Об'єднані партії надіються, що спільно вони зможуть більш ефективно протиставитись теперішній урядовій Консервативній і опозиційній Лейбористській партії.

407-ий Відділ УНС відбув свято св. Миколая в Торонто

Святий Миколай з дітьми членів 407-го Відділу УНСоюзу в Торонто.

У неділю, 20-го грудня 1987 року в залі при церкві Пресвятої Евхаристії в Торонто відбулося свято святого Миколая для дітей віком до 12 років. Заходами 407-го Відділу УНС та парафіян цієї церкви все відбулося надзвичайно гарно. Учні школи цієї парафії виступили з невеликим, але цікавим концертом. Всі присутні мали перекуску, яка була приготовлена Лігою жінок. Діти мали можливість погоститись ласощами, про які подбав 407-ий Відділ.

На зустріч зі св. Миколаєм прибуло близько 70 дітей, більше половини яких є членами нашого Відділу. Відділ постарався зробити невеликі дарунки для дітей, які є членами його Відділу, і через св. Миколая роздав дітям. Прізвища родин, діти яких були присутніми: Керма, Федорій, Сем'янов, Миськів, Харандюк, Славік, Терліцький, Кулик, Піхут, Велещук, Кукаш та інші.

Гавриїл Миськів
секретар 407-го
Відділу УНС

10-ий конкурс для молоді ім. М. Бек — „Україна в англомовних виданнях"

Оцим проголошуємо десятий світовий конкурс для молоді на рік 1988.

Ще недавно рідко можна було знайти в англомовних виданнях згадку чи то про Україну, чи про українців, чи про українське питання. Сьогодні вже часто можна побачити в таких виданнях слова Україна, український. Та ледве чи хто з українців збирає чи зберігає такі матеріяли для дослідників нашої історії. З метою створити хоч мінімальне джерело таких матеріялів переведено протягом останніх дев'ять років конкурс „Українікa". Ініціятором та першим фундатором його була д-р Маруся Бек.

Треба підкреслити, що ці конкурси заплановані головно для української молоді у всіх англомовних країнах світу. Вони бо дають молоді можливість наочно побачити, скільки місця та уваги англомовні видання присвячують українським справам, пізнати, в якому насвітленні ті справи подані читачам, перевірити точність фактів та, взагалі, доповнити своє знання й поглибити свою свідомість про українську спадщину.

Як попередньо, так і тепер установлено два відділи учасників, один для молоді від 14 до 17 років включно та другий для старших — від 18 до 24 років включно. Окремі нагороди призначені для обох відділів.

Для молодшого відділу:
перша нагорода — 300 дол.,
друга нагорода — 200 дол.,
третя нагорода — 100 дол.

Для старшого відділу:
перша нагорода — 500 дол.,
друга нагорода — 300 дол.,
третя нагорода — 200 дол.

Для цього десятого конкурсу треба збирати матеріяли від 1-го січня до 31-го грудня 1988 року. Надіслані збірники оцінюватиме жюрі. За найкращі збірники, взявши до уваги кількість та якість зібраних матеріялів, як також і оформлення збірників, учасники будуть відповідно нагороджені.

Щоб стати учасником десятого конкурсу на 1988 рік, необхідно листовно зголоситися до Конкурсового комітету якнайшвидше. Зголошення будуть прийматися від 1-го січня до 1-го березня 1988 року. Зголошені учасники одержать дальші інформації про зобов'язуючі правила Конкурсу.

Для придбання якнайбільше учасників дуже важливими є підтримка та співпраця батьків, виховників та учителів. Вони бо мають найбільшу змогу добирати та заохочувати найбільш підхожих до участи в цьому конкурсі з-поміж тієї молоді, яка є під їхньою опікою та на яку вони можуть особисто вплинути. Тому Комітет дозволяє й групову участь, де батьки, учителі чи опікуни можуть стати організаторами, а навіть наглядаючими над такими груповими учасниками чи то в школі, чи в молодечій організації, а навіть в родині, які захотіли б збирати матеріяли чи укладати збірники спільними зусиллями.

Зголошення з повним ім'ям та прізвищем, вік і точну адресу прохається висилати на адресу: Ucrainica, 2026 Oakman Blv. Detroit, Mich. 48238, USA.

За Конкурсовий комітет:
Степан Віхар
голова
Стефанія Шей
секретарка

Вступайте в члени УНС

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ,
21-го ЛЮТОГО 1988 р.

Бриджпорт, Па. Річні Загальні Збори Б-ва свв. Петра і Павла 383-го Відд. УНСоюзу, о год. 1-ій по пол. в залі Українського Гор. Клюбу при 494 Форд вул. На порядку нарад: звіти Управи за минулий рік та вибір Управи на 1988 р. Проситься членів прибути.

І. Андрусів, предсідник
Й. Хома, секретар

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!